

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 79

(1999-2000)

Om lov om endringer i lov 15. mars 1991
nr. 3 om megling i konfliktråd

*Tilråding fra Justis- og politidepartementet av 28. juli 2000,
godkjent i statsråd samme dag.*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justisdepartementet legger med dette frem forslag om endringer i lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd. Departementet foreslår å senke minimumsalderen for konfliktrådsmedglere. Videre foreslås det at reglene om valgbarhet, vederheftighet og vandel som gjelder ved oppnevning av medglere, også skal komme til anvendelse ved ansettelse av konfliktrådsledere. På bakgrunn av konfliktrådsordningens egenart foreslås endringer i bestemmelsene om taushetsplikt og vitneplikt for konfliktrådsmedglere og andre som utfører arbeid for konfliktrådet.

Anmerkning av megling i konfliktråd i uttømmende politiattest, obligatorisk megling for barn under den kriminelle lavalder, kompetanse for lensmennene til å overføre saker til konfliktrådet og bruk av megling som særskilt vilkår i betingede dommer drøftes uten at det foreslås lovendringer.

2 Bakgrunn for lovforslaget

2.1 Dagens konfliktrådsordning

Konfliktrådsordningen er relativt ny. Organiseringen bygger på en avveining av kryssende hensyn: på den ene siden ønsket om å styrke lokalmiljøets mulighet og evne til å håndtere konflikter og lettere lovbrudd, og på den annen side hensynet til konfliktrådene som en del av rettspleien og behovet for likebehandling. Dette avspeiles i konfliktrådsloven 1991 og dens forarbeider. Løsningen som ble valgt i 1991 var kommunal organisering med lovfestet statlig finansiering. Øremerkingen av bevilgningen til konfliktrådene på statsbudsjettet har vært opprettholdt siden den gang. Begrunnelsen for fortsatt øremerking er blant annet å sikre en mest mulig likeartet praksis i konfliktrådenes behandling av straffesakene.

Konfliktrådene ble etablert som et alternativ til de tradisjonelle straffereaksjonene og skulle ikke være en del av den ordinære straffesakskjeden. Konfliktrådet skulle gi partene mulighet for å løse konflikter gjennom aktiv deltakelse uten å gå veien om rettsapparatet. Justiskomiteens flertall slo likevel fast at konfliktrådene er en del av rettspleien og en statlig oppgave (Innst. O. nr. 21 (1990-91), s. 6).

Til tross for at loven legger til rette for at konfliktrådene kan behandle både sivile saker og straffesaker, fremgår det tydelig av lovens oppbygning og lovforarbeidene at straffesakene er den viktigste siden (Ot.prp. nr. 56 (1989-90), s. 5)

2.2 Evalueringen av konfliktrådsordningen

Lovendringsforslagene i proposisjonen her bygger på de erfaringer konfliktrådene har opparbeidet seg siden opprettelsen samt den evalueringen av konfliktrådene som er utført av Statskonsult med bistand fra Agenda Utredning & Utvikling og Universitetet i Oslo, Institutt for kriminologi. Evalueringen ble avsluttet høsten 1996 og hadde bakgrunn i at Justiskomiteen ved vedtakelsen av konfliktrådsloven uttalte (Innst. O. nr. 21 (1990-91), s. 5):

«Komiteen finner det naturlig at ordningen med konfliktråd evalueres etter en tid slik at man får en kontroll med om en kommunal organisering fungerer effektivt, eller om andre organisasjonsformer bør foretrekkes. I denne forbindelse bør også muligheten for å opprette en statlig «konfliktløsningsenhet» på lokalplanet vurderes. Det kan i så tilfelle være naturlig også å vurdere forliksrådenes tilknytning.»

Hovedspørsmålet for evalueringen har vært om ordningen fungerer i henhold til lovens intensjon. Evalueringsrapportene er gjennomgående positive til konfliktrådsordningen, men gjennomgangen avdekket behov for enkelte lov- og forskriftsendringer, samt en revurdering av konfliktrådenes organisering.

Departementet vil komme tilbake til spørsmålet om organiseringen av konfliktrådene når den fremtidige domstolsadministrasjonen og den fremti-

dige organiseringen av herreds- og byrettene og den sivile rettspleien på grunnplanet er nærmere avklart. Det vises i denne forbindelse til NOU 1999:19 Domstolene i samfunnet, NOU 1999:22 Domstolene i første instans og utredningen Utkast til fremtidig organisering av den sivile rettspleie på grunnplanet (1997) som er under oppfølging i departementet.

2.3 Departementets høringsbrev 1. september 1999

Justisdepartementet sendte 1. september 1999 på høring forslag om enkelte endringer i konfliktrådsloven m.m. Høringsinstansene var:

- Departementene
- Forum for konfliktrådsledere
- Konfliktrådene
- Fylkesmannsembetene
- Riksadvokaten
- Statsadvokatembetene
- Politidistriktene
- Fengselsdistriktene
- Landsfengslene
- Kontorsjefene i Kriminalomsorg i frihet
- Kriminalomsorgens Utdanningssenter (KRUS)
- Barneombudet
- Datatilsynet
- Det Juridiske fakultet, Universitet i Oslo: Institutt for offentlig rett, Institutt for kriminologi, Institutt for rettssosiologi
- Det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD)
- Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)
- Juss-Buss
- Straffelovkommisjonen
- Høyesterett
- Lagmannsrettene
- Fredrikstad byrett
- Moss byrett
- Asker og Bærum herredsrett
- Nedre Romerike herredsrett
- Oslo byrett
- Sorenskriveren i Nord-Østerdal
- Sorenskriveren i Sør-Østerdal
- Sorenskriveren i Nord-Gudbrandsdal
- Sorenskriveren i Toten
- Drammen byrett
- Sorenskriveren i Hallingdal
- Sorenskriveren i Ringerike
- Tønsberg byrett
- Sorenskriveren i Sandefjord
- Skien og Porsgrunn byrett
- Sorenskriveren i Nedenes
- Kristiansand byrett
- Sorenskriveren i Mandal
- Stavanger byrett
- Sorenskriveren i Haugesund

- Bergen byrett
- Sorenskrivaren i Sunnhordland
- Sorenskrivaren i Indre Sogn
- Nordmøre herredsrett
- Sorenskrivaren i Sunnmøre
- Trondheim byrett
- Sorenskriveren i Orkdal
- Sorenskriveren i Stjør- og Verdal
- Ofoten herredsrett
- Sorenskriveren i Salten
- Sorenskriveren i Lofoten
- Nord-Troms herredsrett
- Sorenskriveren i Senja
- Sorenskriveren i Hammerfest
- Sorenskriveren i Vardø
- Kommunenenes Sentralforbund
- Regionrådet for Ytre Helgeland
- Salten regionråd
- Konfliktrådernes vertskommuner: Oslo, Lørenskog, Bærum, Ski, Råde, Elverum, Gjøvik, Drammen, Nes, Ringerike, Kongsberg, Horten, Sandefjord, Skien, Arendal, Kristiansand, Mandal, Stavanger, Sandnes, Haugesund, Bergen, Førde, Ålesund, Molde, Kristiansund, Trondheim, Steinkjer, Vefsn, Rana, Vågan, Narvik, Tromsø, Harstad, Hammerfest, Vardø
- Den Norske Advokatforening
- Den norske Dommerforening
- Fellesorganisasjonen for sosionomer, barnevernpedagoger og vernepleiere
- Forsvarergruppen av 1977
- Juristforbundet: Politiembetsmennenes landsforening, Statsadvokatenes forening
- Lensmannsetatens landslag
- Norges Forsikringsforbund
- Norges Lensmannslag
- Norges Røde Kors
- Norsk fengsels- og friomsorgforbund
- Norsk Fengselstjenestemannsforbund
- Norsk Folkehjelp
- Norsk forening for kriminalreform (KROM)
- Norsk Politiforbund
- Norsk Presseforbund
- Norsk Psykologforening
- Norsk Tjenestemannslag

Departementet har mottatt 88 uttalelser under høringen.

Følgende instanser svarte enten at de ikke hadde merknader til høringsbrevet eller ikke hadde forutsetninger for, eller fant det naturlig, å avgi uttalelse: Forsvarsdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Sosial- og helsedepartementet, Utenriksdepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Fiskeridepartementet, Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Fylkesmannen i Buskerud, Vefsn kommune, Fjordane politidistrikt, Nordmøre politidistrikt,

Sorenskrivaren i Indre Sogn, Sorenskriveren i Stjør- og Verdal, Tønsberg byrett, Borgarting lagmannsrett, Høyesterett, Juridisk rådgivning for kvinner (JURK), Den Norske Advokatforening, Forum for konfliktrådsledere, Norsk presseforbund, Norsk Fængsels- og Friomsorgsforbund, Søndre fængselsdistrikt og Sysselmannen på Svalbard.

Følgende instanser sluttet seg til forslagene i høringsbrevet: Arbeids- og administrasjonsdepartementet, Fylkesmannen i Vest-Agder, Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Fylkesmannen i Østfold, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Fylkesmannen i Aust-Agder, Fylkesmannen i Hordaland, Drammen kommune, Lørenskog kommune, Konfliktrådet i Vest-Agder Vest, Konfliktrådet for Salten, Konfliktrådet for Sør-Trøndelag, Konfliktrådet for Nord-Trøndelag, Konfliktrådet for Ytre Helgeland, Konfliktrådet i Troms politidistrikt, Konfliktrådet i Sandefjord, Konfliktrådet på Romerike, Statsadvokaten i Oslo, Halden politidistrikt, Rjukan politidistrikt, Oslo politidistrikt, Troms politidistrikt, Asker og Bærum politidistrikt, Vest-Agder politidistrikt, Romerike politidistrikt, Nedre Romerike herredsrett, Sorenskriveren i Salten, Sorenskriveren i Hallingdal, Barneombudet, Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer, og vernepleiere, Kriminalomsorg i frihet i Oslo Øst, Bergen landsfængsel og Røde Kors.

Følgende instanser hadde kommentarer til høringsbrevet: Barne- og familiedepartementet, Fylkesmannen i Rogaland, Fylkesmannen i Vestfold, Oslo kommune, Ringerike kommune, Konfliktrådet i Vestfold, Konfliktrådene i Oslo, Konfliktrådet i Hedmark, Konfliktrådet for Østfold, Konfliktrådet i Nord-Rogaland, Konfliktrådet i Sør-Rogaland, Stavanger interkommunale konfliktråd, Konfliktrådet for Drammen, Nedre Eiker, Lier, Røyken og Hurum, Konfliktrådet for Hordaland, Konfliktrådet i Vest-Finnmark, Konfliktrådet i Kristiansand, Søgne, Songdalen, Vennesla, Konfliktrådet i Sogn og Fjordane, Konfliktrådet for Ringerike, Hole, Sigdal, Modum og Krødsherad, Riksadvokaten, Statsadvokaten i Hordaland, Bergen politidistrikt, Kristiansand politidistrikt, Moss politidistrikt, Bodø politidistrikt, Østerdal politidistrikt, Sorenskriveren i Senja, Nord - Troms herredsrett og Politiembetsmennenes landsforbund.

3 Endringer i konfliktrådsloven

3.1 Krav til konfliktrådsmeglernes alder

Etter konfliktrådsloven § 4 må meglerne som oppnevnes være fylt 25 år, og være vederheftige og valgbare ved kommunale valg. Vilkårene ble ved utarbeidelsen av konfliktrådsloven hentet fra domstolloven kapittel 4. Av hensyn til konfliktrådernes tillit i befolkningen og hos påtalemyndigheten ble det stilt samme krav til konfliktrådsmedglere som til meddommere ved domstolene. Ved lov 2. juni 1995 nr. 26 ble domstollovens aldersgrense senket til 18 år.

I høringsbrevet 1. september 1999 ble det foreslått å endre konfliktrådsloven slik at kravet til alder ved oppnevning av konfliktrådsmedglere senkes til 18 år. Forslaget var begrunnet slik:

«Konfliktrådene vil da få adgang til å oppnevne medglere mellom 18 og 25 år i saker der det av hensyn til partene vil være naturlig og riktig. I enkelte tilfeller har man nettopp på grunn av alderskravet vært avskåret fra å oppnevne medglere som konfliktrådene har hatt behov for og som har vært ansett som meget godt egnede. Et eksempel er et konfliktråd som ønsket å oppnevne en reflektert og moden person av utenlandsk opprinnelse på 22 år. Han hadde som vektet erfaring fra en rekke meglinger som representant for butikkeiere. Det lot seg ikke gjøre å få medglere med tilsvarende kjennskap til de involvertes kultur og språk. Konfliktrådet anså det derfor som svært viktig å få oppnevnt denne personen.

Konfliktrådslederen skal uansett alltid vurdere om meglere er egnet til det aktuelle oppdraget, jf forskriftens § 12 første ledd. Medglere til den enkelte sak oppnevnes etter en individuell vurdering. En 20 år gammel medgler vil i utgangspunktet ikke bli utpekt som medgler i en sak der begge partene er godt voksne.»

De fleste *høringsinstansene* var positive til forslaget om senking av alderskravet for konfliktrådsmedglere, og flere understreket fordelene med unge medglere siden mange av partene i megling er ungdommer.

Oslo Statsadvokatembete uttaler:

«Oslo Statsadvokatembete er enig med departementet i at aldersgrensen for medglere senkes fra 25 til 18 år. En kan ikke se noen grunn til at denne aldersgrensen skal være annerledes enn den som fremgår av domstolsloven. Det kan i saker hvor ungdom er involvert, derimot være en fordel at meglere er nær partene i alder og dermed kanskje lettere kan bidra til en konstruktiv løsning.»

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mente at en senking av aldersgrensen må føre til at konfliktrådslederen må legge noe mer arbeid i utvelgelsen av medglere i den enkelte sak.

Politiet i Asker og Bærum slutter seg til departementets forslag idet de anser det som uheldig at aldersgrensen på 25 år forhindrer konfliktrådene fra å oppnevne gode kandidater mellom 18 og 25 år. Politiet i Asker og Bærum nevner også behovet for å oppnevne medglere med utenlandsk bakgrunn for

håndtering av saker der begge parter i meglingen er av utenlandsk opprinnelse, og uttaler i den forbindelse:

«Blant innvandrere vil det være de yngre generasjoner - de som er oppvokst i Norge - som har best kjennskap til begge kulturer. Har konfliktrådene egnede kandidater under 25 år, bør derfor disse kunne oppnevnes som meglere.»

Enkelte høringsinstanser er skeptiske til senking av alderskravet og begrunner dette med at megling i konfliktråd krever erfaring, modenhet og autoritet. Fra *Hordaland statsadvokatembetes* høringsuttalelse gjengis:

«Det fremgår av høringskrivet at det unntaksvis kan være ønskelig med meglere under 25 år. En er i mot at det unntaksvis behov skal begrunne/lede til en generell reduksjon i alderskravet. Alderskravet på 25 år er ment å sikre en viss modenhet hos meglerne samt inngi tillit og respekt hos dem som deltar i meglingen.»

Konfliktrådet i Hedmark uttaler at det er «betenkt over å slippe til så unge mennesker da megling krever erfaring og modenhet.»

Departementet vil innledningsvis peke på at en senking av alderskravet vil medføre at konfliktrådslovens regler igjen vil korrespondere med domstollovens regler om alderskrav for meddommere.

Videre ser departementet klare fordeler ved mulighetene for å oppnevne unge meglere som er under 25 år gamle. Erfaringene med skolemegling har vist at ungdommer kan ha gode forutsetninger for å gjennomføre vellykket megling mellom parter på eget alderstrinn. I saker med parter under 20 år vil en ung megler undertiden ha fortrinn som konfliktløser idet meglere kan ha større forståelse for den til enhver tid gjeldende ungdomskulturen og årsaken til konflikten mellom partene. Som Politiet i Asker og Bærum peker på, vil en senking av alderskravet i tillegg øke mulighetene for oppnevning av meglere med utenlandsk bakgrunn som i enkelte saker kan ha nødvendig kjennskap til de involvertes kultur og språk.

Meglerne vil fremdeles bli oppnevnt av et utvalg som er sammensatt av konfliktrådslederen, en representant for kommunen og en representant fra politiet, jf. konfliktrådsloven § 3. Ved utvelgelsen bør det først og fremst legges vekt på personlige egenskaper og personlig egnethet. Videre må det understrekes at det vil være opp til den enkelte konfliktrådsleder å plukke ut egnede meglere til hver enkelt sak, eventuelt vurdere hvorvidt det vil være hensiktsmessig å la to meglere megle en sak sammen.

3.2 Krav om valgbarhet, vederheftighet og vandel for konfliktrådsledere

Konfliktrådsloven § 4 oppstiller krav til meglere i konfliktråd. I tillegg til alderskravet oppstilles det krav om at meglerne skal være vederheftige og valgbare ved kommunale valg. Utelukket fra oppnevning er den som i løpet av de siste fem årene forut for oppnevningen er idømt betinget frihetsstraff, eller er idømt ubetinget frihetsstraff og ikke er løslatt, på prøve eller endelig, innen ti år forut for oppnevningen, jf. § 4 annet ledd. Formuleringen er hentet fra domstolloven § 66a. Tilsvarende krav er ikke stilt til de som skal ansettes som konfliktrådsledere.

I høringsbrevet 1. september 1999 ble det foreslått at konfliktrådsloven § 4 skulle endres slik at bestemmelsen skulle få et nytt tredje ledd der det skulle fremgå at de krav som stilles til meglernes valgbarhet, vandel og vedheftighet, også skal gjelde for konfliktrådsledere. I høringsbrevet ble det fremholdt at det ikke var noen grunn til at det skulle gjelde forskjellige regler for meglere og konfliktrådsledere og at konfliktrådsledere også kan fungere som meglere i enkelte tilfeller.

Det var bred enighet blant *høringsinstansene* om at de kravene som stilles til meglerne også bør stilles til konfliktrådslederne.

Departementet viser til den begrunnelse som ble gitt i høringsbrevet og til den brede enigheten om forslaget og foreslår at det gjennomføres.

Lovteknisk foreslås det imidlertid en noe annen løsning enn i høringsbrevet. Det bør allerede av konfliktrådsloven § 2 fremgå at konfliktrådet skal ledes av en konfliktrådsleder. Valgbarhets, vederheftighets- og vandelskravene til konfliktrådslederne bør fremgå av denne paragrafen, samtidig som det for meglerne i § 4 kan vises til kravene for lederne i § 2. For øvrig bør uttrykket «konfliktrådskoordinatoren» i § 3 erstattes med uttrykket «konfliktrådslederen», som ellers i regelverket brukes som betegnelse på konfliktrådets administrative leder.

3.3 Taushetsplikt og vitneplikt for konfliktrådsmedglere

Etter gjeldende lov har konfliktrådsmedglere forvaltningsmessig taushetsplikt i henhold til forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Vitneplikt for konfliktrådsmedglere reguleres av tvistemålsloven § 204 nr. 2 når det gjelder sivile saker og av straffeprosessloven § 118 når det gjelder straffesaker. Etter disse bestemmelsene er konfliktrådsmedglerne i utgangspunktet underlagt et vitneforbud, men departementet kan gi samtykke til at konfliktrådsmedglere vitner om forhold som de har fått kjennskap til gjennom meglingen og som omfattes av den lovbestemte taushetsplikten. Departementets beslutning kan overprøves av retten.

I høringsbrevet 1. september 1999 ble det foreslått at konfliktrådsmedglere skulle føyes til i den uttømmende oppregningen i tvistemålsloven § 205 og straffeprosessloven § 119 av personer som har absolutt vitneforbud. Som en konsekvens av dette ble det videre foreslått en endring i konfliktrådsloven § 10 slik at også konfliktrådsmedglere fikk en yrkesmessig taushetsplikt på lik linje med blant andre ekteskapsmedglere. I høringsbrevet het det om bakgrunnen for forslaget:

«Bakgrunnen for forslaget om å flytte konfliktrådsmedgleres vitneplikt til tvistemålsloven § 205 og straffeprosessloven § 119 er hensynet til konfliktrådenes tillit hos partene. Det kan vanskeliggjøre en vellykket meglings i konfliktrådet, at partene risikerer at innrømmelser de kommer med under meglingen senere kan bli brukt mot dem i en rettssak. Dette gjelder både for straffesaker og sivile saker (f.eks. saker om erstatning eller barnefordeling). Hensynet til konfliktrådenes troverdighet veier gjennomgående tyngre enn hensynet til full opplysning av eventuelle etterfølgende rettssaker.»

Forslaget møtte blandede reaksjoner hos *høringsinstansene*. Det ble fra flere hold fremholdt at gjeldende regler vedrørende konfliktrådsmeglernes taushets- og vitneplikt fungerer tilfredsstillende og at konfliktrådernes behov for tillit i befolkningen allerede er tilfredsstillende ivaretatt. Mange av konfliktrådene mente derimot at de foreslåtte endringene var positive og egnet til å styrke konfliktrådernes uavhengighet, samt befolkningens tillit til konfliktrådets virksomhet.

Politiet i Asker og Bærum er skeptisk til departementets forslag og uttaler:

«Politiet i Asker og Bærum er av den oppfatning at vitneplikten for konfliktrådsmedglere fortsatt bør reguleres av tvistemålsloven § 204 nr. 2 i sivile saker og straffeprosessloven § 118 for straffesaker. Utgangspunktet er også etter disse bestemmelsene at meglere ikke har vitneplikt, og at taushetsplikten således går foran vitneplikten. Det er kun når departementet samtykker eller at retten ved kjennelse overprøver departementets avgjørelse om å ikke gi samtykke, at vitneplikten går foran taushetsplikten. Bestemmelsene forutsetter således at det kun er i unntakstilfeller at konfliktrådsmedglere bør pålegges vitneplikt. Hensynet til sakens opplysning må i disse tilfellene veie så tungt at hensynet til taushetsplikten må vike. Slik vi ser det ivaretar bestemmelsene i tvistemålsloven § 204 nr. 2 og straffeprosessloven § 118 konfliktrådernes behov for taushetsplikt på en god måte, og det synes for oss som regelverket i dag fungerer bra. Politiet i Asker og Bærum tror ikke at konfliktrådernes troverdighet er satt på spill på grunn av det nåværende regelverk.»

Riksadvokaten, Bodø politidistrikt, Politiet i Asker og Bærum og Politiembetsmennenes Landsforening mener at konfliktrådsmedglere ikke naturlig hører hjemme i tvistemålsloven § 205 og straffeprosessloven § 119 bestemmelser som oppstiller vitneforbud for typiske betroelsesyrker som leger, advokater, prester etc. I *Politiembetsmennenes Landsforenings* uttalelse heter det:

«For leger, advokater, prester, psykologer etc. omtalt i §§ 119 og 205, gjelder at de fungerer i typiske betroelsesyrker, hvor det hersker et fortrolig klientforhold, og hvor klienten har en langt større kontroll og autonomi. Etter PEL's oppfatning er en konfliktrådsmedgling vesensforskjellig fra disse situasjoner.»

Riksadvokaten uttaler blant annet:

Det avgjørende spørsmål er om konfliktrådsmedglere har en funksjon som gjør det naturlig at de har en yrkesmessig taushetsplikt på linje med det en gjerne kaller «betroelsesyrker». Etter riksadvokatens oppfatning er dette ikke tilfelle.

Det karakteristiske trekk ved den taushetsplikt som er omhandlet i straffeprosessloven § 119 og straffeloven § 144 er at den gjelder for personer som klienten etter fritt valg oppsøker, i fortrolighet og med det for øyet å få hjelp med et problem på egne premisser. Ofte er kontakten preget av det en gjerne beskriver som «en-til-en-kontakt i et lukket rom.»

Dette er en beskrivelse som i liten grad passer på konfliktrådsmedglerne. Selv om deltagelse i konfliktrådsmedgling er frivillig, følger det av situasjonen - i alle fall i straffesaker - at dette ikke skjer etter siktedes frie valg. Meglingen skjer heller ikke på siktede eller fornærmedes premisser.»

Departementet mener at hensynet til konfliktrådernes tillit hos partene og befolkningen for øvrig må tillegges stor vekt. Som nevnt i høringsbrevet kan det at partene risikerer at innrømmelser de kommer med under meglingen senere kan bli brukt mot dem i en rettssak, vanskeliggjøre en vellykket megling i konfliktrådet.

Departementet slutter seg imidlertid til de høringsinstansene som uttaler at konfliktrådsmedglere ikke naturlig hører hjemme i bestemmelsene om absolutt vitneforbud for yrker med særlig betroelseskarakter slik som lege, prest, psykolog og lignende. Partene kan ikke selv velge hvilken megler som skal megle i saken, og i motsetning til samtaler med lege eller prest, vil dialogene under megling være en prosess mellom mennesker som i flertallet av sakene ikke har tillit til hverandre. Behandling av saker i konfliktråd er en spesiell og egenartet prosess som delvis kan sammenlignes med forliksrådsbehandling og delvis kan sammenlignes med ekteskapsmeglingsinstituttet. På grunn av konfliktrådets egenart er imidlertid departementet kommet frem til at det er nødvendig å gi særlige regler vedrørende taushetsplikt og vitneplikt.

Gjeldende ordning er ikke tilfredsstillende i det tvistemålsloven § 204 nr. 2 og straffeprosessloven § 118 bestemmer at departementet kan løse en megler fra taushetsplikten slik at megleren får full vitneplikt overfor retten. Dette skjer i praksis uten at departementet får detaljkunnskaper om meglingen og dens innhold. Dessuten kan det hevdes at konfliktrådene må anses som en del av rettspleien, jf. under punkt 2.1 ovenfor, og at departementet derfor prinsipielt ikke bør avgjøre om meglere skal ha vitneplikt. Så lenge retten gis adgang til å fritta vitnet fra taushetsplikten etter å ha vurdert hensynet til taushetsplikten opp mot hensynet til sakens opplysning, er det heller ikke behov for at departementet også har adgang til det.

Det er behov for å beholde den noe utvidede taushetsplikten etter konfliktrådsloven §10. Partenes visshet om at meglernes også har plikt til å bevare taushet om partenes navn m.m. legger forholdene til rette for at flere samtykker til megling og for en friere og mer åpen dialog under meglingsmøtene. Partene skal kunne være trygge på at meglernes og annet personale ved konfliktrådet ikke kan gi ut opplysninger om personalia og personlige forhold for øvrig.

Det er meget viktig for meglingsprosessen at partene kan være sikre på at erkjennelser og tilbud om forsonende løsninger ikke blir brukt mot dem ved en eventuell senere rettssak. Som en parallell til taushets- og vitnepliktbestemmelsene for medlemmene av forliksrådet, jf. tvistemålsloven § 284, foreslår departementet derfor at det oppstilles et vitneforbud når det gjelder partenes erkjennelser og tilbud under meglingen. Bare dersom begge parter samtykker, bør vitnet kunne forklare seg om dette. Vitnet bør imidlertid kunne forklare seg om hvordan en konfliktrådsavtale er å forstå.

4 Andre spørsmål

4.1 Anmerkning om megling i konfliktrådet i uttømmende politiattest

Overføring av straffesaker til megling i konfliktråd skal ikke registreres i bøte- eller strafferegisteret og skal ikke tas med i politiattester, jf. konfliktrådsloven § 17 og strafferegistreringsloven § 6 nr. 1. I uttømmende politiattester, jf. strafferegistreringsloven § 10 nr. 5, blir imidlertid saker som er meglet i konfliktråd og deretter avsluttet ved påtegning fra påtalejurist tatt med. I høringsbrevet 1. september 1999 ble det foreslått at det ikke skulle være anledning til å ta med opplysninger om saker som var avsluttet med oppfylt avtale i konfliktrådet for personer som var under 18 år da den straffbare handling ble begått. Det samme ble foreslått å skulle gjelde for personer over 18 år dersom det var gått mer enn to år siden avtalen ble inngått og vedkommende i mellomtiden ikke hadde begått noen ny straffbar handling.

Mange av *høringsinstansene* var skeptiske til forslaget, og det ble fra flere hold understreket at de samfunnsmessige interessene som ligger bak ordningen med uttømmende politiattester er så tungtveiende at de må gå foran hensynet til at saker som er løst i konfliktrådet, bør være «opp og avgjort» en gang for alle. *Oslo politidistrikt, Kristiansand politidistrikt, Politiembetsmennenes Landsforbund og Riksadvokaten* var blant dem som frarådet endringen av denne grunn.

De databasene som er i bruk i politiet i dag tillater dessuten ikke gjennomføring av forslaget uten at saksdokumentene for saker som er registrert som overført til konfliktrådet, innhentes og gjennomgås manuelt.

På bakgrunn av behovet for en nærmere vurdering av de administrative konsekvensene av forslaget og departementets planer om å nedsette et utvalg om kort tid for å gjennomgå strafferegistreringsloven, jf Ot.prp. nr. 92 (1998-99) Om lov om behandling av personopplysninger side 30, fremmes ikke forslaget som ble presentert i høringsbrevet. Det synes mer hensiktsmessig at det nye utvalget vurderer spørsmålet om forholdet mellom konfliktrådsbehandling og uttømmende politiattest som et ledd i gjennomgangen av strafferegistreringsloven.

4.2 Obligatorisk megling for barn under 15 år

Det blir fra tid til annen fremsatt forslag om at megling skal gjøres obligatorisk for barn under 15 år som begår lovbrudd. Spørsmålet ble derfor omtalt i høringsbrevet 1. september 1999, der det het:

«Frivillighet er et grunnleggende prinsipp ved all konfliktrådsmegling. Dette er utgangspunktet for å oppnå et meglingsklima hvor man kan arbeide for å oppnå en avtale som respekteres av partene.

Ved å pålegge barn under 15 år å møte til megling i konfliktråd, vil konfliktrådsordningen dreies i retning av å være en domstol. Det vil oppstå problemer med hensyn til hvem som skal påse at barn møter til

megling, hvem som skal påse at inngåtte avtaler overholdes, hva som skal skje dersom man ikke kommer fram til avtale m.m. De som tvinges inn i en meglingssituasjon og saboterer den, vil kunne undergrave ordningens tillit i befolkningen. Dersom det innføres obligatorisk megling for lovovertrедere under 15 år uavhengig av skadelidtes holdning, vil det bety tvungen megling også for skadelidte. Dessuten kan det hevdes at det ville innebære en senking av den kriminelle lavalder.

I perioden 1995-98 har andelen skadevoldere under 15 år som har møtt i konfliktrådet ligget mellom 25 og 28%. Ca 85% av barn og unge under 15 år som henvises til konfliktrådet, samtykker til megling. Den største gruppen skadevoldere utgjøres av ungdom i aldersgruppen 15-17 år, for deretter å avta med økende alder.

På denne bakgrunn bør det neppe innføres obligatorisk megling for barn under 15 år.»

Alle høringsinstanser som uttalte seg om spørsmålet, sluttet seg til departementets standpunkt om at det ikke bør innføres obligatorisk megling for barn under den kriminelle lavalder. Flere ga uttrykk for at det er av største viktighet at det grunnleggende prinsippet om at megling skal foregå på frivillig grunnlag opprettholdes. *De tre konfliktrådene i Rogaland* ga uttrykk for at det ville være galt dersom det skulle skilles mellom ungdom over og under 15 år i forhold til frivillighet i megling. *Konfliktrådene i Oslo* understreket at offeret ikke kan tvinges til å møte til megling. For øvrig ble det bemerket fra flere at et stort antall barn og ungdom og deres verger samtykker i konfliktrådsbehandling slik at i praksis fremstår ikke spørsmålet om megling med unge lovbrøyttere under 15 år som et problem.

Blant annet fordi metoden i konfliktrådsmeglingen er basert på frivillighet, vil ikke departementet foreslå innføring av obligatorisk megling. Departementet er likevel opptatt av å se på ulike reaksjonsformer ved lovbrudd hos barn under 15 år som ikke bare baseres på frivillighet. Det vurderes som nødvendig å utvikle en mer helhetlig strategi for reaksjonsformer for lovbrudd blant barn og unge i hele aldersgruppen 12-18 år, tilpasset lovbruddets karakter og den enkeltes livssituasjon. Departementet har tatt initiativ til et slikt arbeid sammen med Barne- og familiedepartementet og Kirke- og undervisningsdepartementet.

4.3 Prøveordningen med kompetanse for lensmennene til å overføre saker til konfliktrådet

En prøveordning med påtalekompetanse for lensmennene til å overføre saker til konfliktrådet ble gjennomført fra 15. juni 1996 til 15. juni 1998, jf. forskrift 15. mars 1996 nr. 271 om prøveordning med påtalekompetanse for lensmenn til å overføre saker til konfliktråd. Ordningen omfattet følgende lensmannskontor og konfliktråd:

- Innenfor Agder statsadvokatembeter: Lensmannen i Hisøy og Øystad, lensmannen i Tvedestrand (Konfliktrådet i Aust-Agder), lensmannen i Søgne og Songdalen (Konfliktrådet i Kristiansand, Søgne, Songdalen og Vennesla).
- Innenfor Nordland statsadvokatembeter: Lensmannen i Fauske, lensmannen i Saltdal, lensmannen i Gildeskål (Konfliktrådet i Salten), lensmannen i Vestvågøy (Konfliktrådet for Lofoten/Vesterålen).
- Innenfor Møre og Romsdal, Sogn- og Fjordane statsadvokatembeter:

Lensmannen i Borgund og Sula, lensmannen i Ulstein og Hareid (Sunnmøre konfliktråd), lensmannen i Vestnes, lensmannen i Rauma (Konfliktrådet i Romsdal).

Ved utvelgelsen av distrikt ble det lagt vekt på at ordningen skulle omfatte ulike typer lensmannsdistrikt (både typiske utkantkommuner og sentrale kommuner med ulike typer kriminalitet) innenfor et begrenset antall statsadvokatembeter og politidistrikt.

Prøveordningen ga lensmennene adgang til å overføre saker til behandling i konfliktråd for overtredelse av følgende bestemmelser i straffeloven: § 147 (innbrudd), § 257 (tyveri), § 258 (grovt tyveri), § 260 (brukstyveri av motorvogn), § 291 (skadeverk), § 391 (skadeverk som forseelse) og § 391a (naskeri). I brev 7. juni 1996 fra Riksadvokaten ble lensmennenes kompetanse likevel begrenset med hensyn til overføring av saker som gjaldt grovt tyveri fra privat bolig og innbrudd i privat bolig.

Det viste seg at svært få saker ble overført til konfliktrådene fra de lensmennene som var omfattet av prøveordningen. Dette fremgår av den evalueringen som departementet gjennomførte omtrent midtveis i prøveperioden, og av konfliktrådenes ordinære rapportering i hele perioden. Det er vanskelig å ha noen sikker oppfatning om hva det skyldtes. Når det gjelder saksbehandlingstiden, er det kun i saker overført til konfliktrådet fra Hisøy og Øyestad lensmannsdistrikt at prøveordningen har slått positivt ut for medgått tid fra gjerningstidspunkt til saken er overført til konfliktrådet. Her hadde saker som i prøveperioden gikk ordinær tjenestevei en gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 107 dager for straffesaker og på 62 dager for sivile saker. Saker som i samme periode gikk direkte fra kemneren til konfliktrådet hadde en saksbehandlingstid på henholdsvis 76 dager og 44 dager. Imidlertid er sakstallet så lite at det ikke kan tillegges statistisk betydning. I tillegg kommer at prøveordningen har fungert best der det allerede eksisterte et godt samarbeid mellom lensmann og politijurister. Det bemerkes at reduksjonen i saksbehandlingstid også kan skyldes «prosjekteffekten». I dette ligger at oppmerksomheten til aktørene i en periode rettes mot et utvalgt innsatsområde, noe som ofte forbigående fører til bedre resultater.

Etter prøveperiodens slutt ba departementet om Riksadvokatens synspunkter på en eventuell forlengelse og utvidelse av prøveordningen til å gjelde alle lensmannsdistrikter. Riksadvokaten innhentet på bakgrunn av henvendelsen synspunkter fra de berørte politidistrikt via statsadvokatembetene. I sitt svar til departementet 16. april 1999 uttalte *Riksadvokaten*:

«Til forslaget er det naturlig at man først stiller spørsmål om det er i samsvar med straffeprosessloven § 67 fjerde ledd annet punktum å la ordningen omfatte *samtlig*e lensmannsdistrikter. Både av lovens ordlyd og forarbeider (Ot. prp. nr. 4 (1994-95) side 48 annen spalte) fremgår det at lensmannen i *bestemte distrikter* (understreket her) kan få tildelt kompetanse til å overføre en sak til megling i konfliktråd. Det er derfor meget som taler for at det kreves lovendring for å foreta en slik utvidelse av prøveordningen som departementet vurderer, uten at spørsmålet forfølges ytterligere herfra. Riksadvokaten finner på bakgrunn av de erfaringer som er gjort og foreliggende høringsuttalelser det vanskelig å gå inn for forslaget om å forlenge prøveordningen. ...»

Riksadvokaten fremholdt blant annet:

«Den viktigste begrunnelse for at lensmennene fikk kompetanse til å overføre saker til megling i konfliktrådet var at dette skulle sikre en rask overføring av slike saker, jf. Ot. prp. nr. 4 (1994-95) side 47 annen spalte. ...

... Riksadvokaten tror heller ikke at saksbehandlingstiden samlet sett vil bli vesentlig kortere ved at kompetansen legges til lensmannen i stedet for politijuristene. Gjennom innføringen av elektronisk basert middel for straffesaksavviklingen (BL) har politijuristene fått muligheter til å treffe en rask avgjørelse. Man kan heller ikke ... se at ordningen vil frigjøre politijuristene for annet arbeid i noen vesentlig grad. I følge forskrift fastsatt ved kgl. res. av 15. mars 1996 § 4 annet ledd skal gjensvar av lensmannens siktelse sendes politimesteren (det vil si politijuristene) for kontroll. Riksadvokaten antar at det, som et utgangspunkt, ikke bør ta særlig lenger tid for en politijurist å treffe beslutningen om å overføre saken til megling i konfliktrådet enn å utføre denne kvalitetskontrollen på en forsvarlig måte.»

Om saksbehandlingstiden hos politiet uttaler *Riksadvokaten*:

«Riksadvokaten er oppmerksom på at det ofte tar for lang tid før en sak sendes konfliktrådet. Videre er man klar over at på grunn av manglende kunnskap om ordningen blir enkelte egnede saker ikke oversendt i det hele tatt. Disse problemer kan neppe løses ved å forlenge prøveordningen med å gi lensmannen påtalekompetanse og eventuelt utvide den til å gjelde alle lensmannsdistrikter i landet. Som det påpekes i enkelte av uttalelsene fra statsadvokatene må heller problemet løses ved å innarbeide gode rutiner for denne type påtaleavgjørelser, og i denne forbindelse sørge for et tett samarbeid mellom polititjenestemennene og påtalemyndigheten.»

I sin vurdering av prøveordningen tar departementet utgangspunkt i at man gjennom prøveordningen ikke lyktes i å få ned saksbehandlingstiden i saker som ble overført fra politiet til konfliktrådet. D e p a r t e m e n t e t er enig med Riksadvokaten i at problemet knyttet til lang saksbehandlingstid hos politiet for saker som skal overføres til megling i konfliktråd bør forsøkes løst på andre måter, ikke minst ved å etablere gode samarbeidsrutiner innad i politietaten - mellom tjenestemennene og påtalemyndigheten - og mellom politiet og konfliktrådet. På denne bakgrunn mener departementet at prøveordningen med kompetanse for lensmenn til å overføre saker til megling i konfliktråd ikke bør fornyes.

4.4 Megling som vilkår ved betingede dommer

I Innst. S. nr. 6 (1998-1999) om kriminalomsorgen punkt 9 viser Justiskomiteen til at «det ikke er noe formelt i veien for at behandling i konfliktråd kan settes som særlig vilkår i en betinget dom» og ber departementet «foreta en videre vurdering av bruk av konfliktråd som særlig vilkår.», jf. også Budsjettinnst. S. nr. 4 (1999-2000), s. 29.

I Riksadvokatens rundskriv 6. desember 1993 om regler og retningslinjer om megling i konfliktråd omtales megling i konfliktråd som særlig vilkår ved betinget dom som en mulighet. Muligheten er imidlertid i liten grad tatt i bruk, og da kun ved dommer i forhørsrett. Regelverket åpner for at konflik-

trådsmegling brukes som særvilkår i større utstrekning enn i dag. Første skritt vil være å gjøre påtalemyndigheten hos politiet og domstolene på herreds- og byrettsnivå oppmerksomme på muligheten, og temaet var på dagsordenen under Justisdepartementets årlige erfaringskonferanse i mai 2000. På lokalt nivå vil det være nødvendig for påtalemyndigheten hos politiet og for konfliktrådet å finne frem til egnede samarbeidsformer for å legge til rette for slike løsninger.

Et viktig spørsmål når det gjelder konfliktrådsmegling som vilkår ved betingede dommer, er om vilkåret skal kreve at meglingen resulterer i et meglingsresultat som domfelte etterlever. I et brev 28. mars 2000 til departementet uttaler *Riksadvokaten* om dette spørsmålet:

«Riksadvokaten er ... skeptisk til tanken om at det ikke skal stilles betingelse om at «avtale inngås og oppfyllelse skjer», jf. riksadvokatens rundskriv av 6. desember 1993 (Del II nr. 2/1993). Etter riksadvokatens syn innebærer en slik ordning at særvilkåret blir uten reelt innhold: Ved å samtykke til megling og møte opp til første samtale har domfelte overholdt vilkåret, selv om han verken har hatt vilje eller intensjon om å komme til noen forståelse med fornærmede. Det er neppe aktuelt å la oppfyllelsen være avhengig av om megleren finner domfeltes «forhandlingsvilje» tilstrekkelig, i det dette vil sette megleren i en dommerrolle. Det vil derfor normalt ikke kunne konstateres brudd, i motsetning til hva som gjelder ved andre særvilkår. Som et ledd i et reaksjonssystem vil dette være uheldig. Det er derfor riksadvokatens syn at megling som særvilkår i betinget dom, primært bør anvendes hvor siktemålet med meglingen er en avtale som normerer domfeltes og fornærmedes forhold til hverandre i fremtiden. Anvendes megling som særvilkår først og fremst i saker hvor den straffbare handling er utslag av person- eller gruppekonflikt, vil dette ikke by på problemer.

For ordens skyld nevnes at det ikke er automatikk i at brudd på særvilkår skal lede til omgjøring av den betingede dom, slik regelmessig skjer ved ny kriminalitet. Ved brudd på særvilkår vil det normalt bare skje etter en konkret vurdering og når det foreligger tungtveide grunner. Det er likevel grunn til å tro at muligheten for omgjøring ved brudd vil være et insitament for domfelte til å oppfylle avtalen.»

Selv om megling i konfliktråd er anvendt som særvilkår i en betinget dom, vil deltakelse i meglingen i prinsippet fortsatt være frivillig. Det er dessuten først under meglingsprosessen det vil kunne avklares om det er grunnlag for avtaleinngåelse. Det kan derfor synes problematisk at det knyttes en forutsetning om avtaleinngåelse og oppfyllelse av avtalen til vilkåret. På den annen side vil det være problematisk i et reaksjonssystem å rapportere et eventuelt brudd på særvilkår dersom vilkåret er at megling skal finne sted. Dersom meglingen ikke resulterer i en form for avtale, vil det være opp til megleren å avgjøre om domfeltes meglingsvilje har vært tilstrekkelig til at vilkåret skal anses som oppfylt. Det ville endre meglerens rolle og funksjon på en uheldig måte som ville være i strid med forutsetningene om meglerens upartiskhet. Departementet slutter seg derfor til Riksadvokatens vurdering om at det ved bruk av megling i konfliktråd som særvilkår i en betinget dom som utgangspunkt må forutsettes at meglingen resulterer i en avtale som domfelte oppfyller eller respekterer. Avtalens innhold er det imidlertid partene som fastsetter og en ren forsoningsavtale som ikke pålegger domfelte å yte erstatning e.l. vil være

tilstrekkelig. Dersom partene ikke kommer frem til en avtale, eller domfelte ikke oppfyller avtalen, vil domfeltes subjektive forhold være et viktig moment ved vurderingen av hvilke konsekvenser bruddet på særvilkåret bør få.

14. mars 2000 sendte departementet på høring et utkast til lov om gjennomføring av straff (straffegjennomføringsloven). I utkastet inngår et forslag om samfunnsstraff som en ny form for hovedstraff. En samfunnsstraff innebærer blant annet at kriminalomsorgen fastsetter det nærmere innholdet av straffen etter at domstolen har fastsatt rammene for straffen (timetall, gjennomføringstid og subsidiær fengselsstraff). Under forutsetning av at fornærmede og domfelte samtykker, kan konfliktrådsmegling utgjøre en del av en samfunnsstraff på samme måte som ved betinget dom. Dersom det fastsettes at en del av samfunnsstraffen skal gjennomføres på denne måten, vil utgangspunktet være at domfelte godskrives det timetall som er medgått til meglingen. Dersom domfelte ikke møter opp til meglingen, må konfliktrådet rapportere det til kriminalomsorgen siden manglende oppmøte vil være et brudd på gjennomføringen av samfunnsstraffen.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte lovendringene medfører ingen nevneverdige administrative eller økonomiske konsekvenser.

6 Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til lovens tittel:

Det foreslås at loven gis den offisielle korttittelen konfliktrådsloven. Det forenkler omtalen av loven og henvisninger til den i annet regelverk m.m.

Til § 2

Det presiseres i *tredje ledd* at hvert konfliktråd skal ledes av en konfliktrådsleder. Dette vil gjelde uavhengig av om flere kommuner oppretter konfliktråd i fellesskap eller ikke, jf. § 2 annet ledd. Samtidig oppstilles i *nytt fjerde ledd* krav til vederheftighet, valgbarhet og vandel for konfliktrådslederen. Det betyr at det eksplisitt blir stilt samme krav til konfliktrådslederen som til konfliktrådsmeglerne. For øvrig vises det til drøftelsen foran under punkt 3.2.

Til § 3

Det vises til merknadene under punkt 3.2 ovenfor.

Til § 4

Aldersgrensen for meglere senkes fra 25 år til 18 år. Endringen i *annet ledd* innebærer ingen realitetsendring i hvilke krav som stilles ved oppnevning av meglere. Det vises til punkt 3.1 og 3.2 ovenfor.

Til § 10

Om bakgrunnen for den nye utformingen av paragrafen vises til punkt 3.3 ovenfor.

Første ledd oppstiller regler om taushetsplikt for meglere og andre som utfører tjeneste eller arbeid for konfliktrådet. I tillegg til meglerne, vil taushetsplikten gjelde for konfliktrådslederne, kontorpersonalet, tolker og andre som utfører tjeneste eller arbeid for konfliktrådet.

Det er pekt på at taushetsplikten må vike dersom annet er fastsatt i eller i medhold av lov. Som et eksempel vises det til barnevernloven § 6-4 annet ledd som pålegger offentlige myndigheter å gi opplysninger til kommunens barneverntjeneste når det er grunn til å tro at et barn blir utsatt blant annet for alvorlig omsorgssvikt. Meglere og konfliktrådsledere som gjennom megling blir kjent med slike forhold vil være forpliktet til å melde fra til barneverntjenesten. Taushetsplikten er ikke til hinder for det.

Forslaget innebærer ingen endring av den generelle taushetspliktens omfang. Som tidligere vil forvaltningsloven § 13 første ledd angi omfanget av taushetsplikten. Forretningshemmeligheter vil derfor også omfattes av taushetsplikten. Taushetsplikten etter konfliktrådsloven § 10 går imidlertid lenger enn forvaltningsloven § 13 idet flere opplysninger skal anses som personlige.

For øvrig angis det at forvaltningsloven §§ 13 til 13 e skal gjelde. Det vil blant annet innebære at taushetsplikten begrenses der det ikke er behov for

beskyttelse, jf. forvaltningsloven § 13a. Opplysninger vil for eksempel kunne gis ut dersom partene samtykker.

Når det gjelder vitneplikten overfor retten, oppstilles det i *annet ledd* et vitneforbud som utgangspunkt. Vitneforbudet er absolutt med hensyn til det partene har erkjent eller tilbudt under meglingen, med mindre partene samtykker. Når det gjelder opplysninger om andre forhold enn hva som er erkjent eller tilbudt, som omfattes av taushetsplikten i første ledd, kan retten bare ta i mot forklaring etter en konkret avveining av hensynet til taushetsplikten og hensynet til sakens opplysning. For denne gruppen opplysninger er reguleringen den samme som den som følger av tvistemålsloven § 204 nr. 2 og straffeprosessloven § 118, men med den forskjell at departementet ikke er tillagt noen myndighet til å avgjøre spørsmålet om taushetsplikten bør vike for hensynet til sakens opplysning.

Dersom en konfliktrådsavtale legges frem som bevis i en rettssak, må megleren i saken kunne uttale seg om hvorvidt det partene ble enige om under megling er riktig gjengitt i den skriftlige avtalen. I motsetning til tvistemålsloven § 284 omfatter derfor den strenge taushetsplikten etter annet ledd annet punktum ikke hva partene har vedtatt.

Justis- og politidepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om endringer i lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Justis- og politidepartementet ligger ved.

Forslag til lov om endringer i lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd

I

I lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd gjøres følgende endringer:

Lovens tittel skal lyde:

Lov 15. mars 1991 nr. 3 om megling i konfliktråd (*konfliktrådsloven*)

§ 2 nytt tredje og fjerde ledd skal lyde:

Hvert konfliktråd skal ledes av en konfliktrådsleder.

Konfliktrådslederne må være vederheftige og valgbare ved kommunale valg. Utelukket fra ansettelse som konfliktrådsleder er den som i løpet av de siste fem årene forut for oppnevningen er idømt betinget frihetsstraff, eller er idømt ubetinget fengselsstraff og ikke er løslatt, på prøve eller endelig, innen ti år forut for ansettelsen.

§ 2 nåværende tredje ledd blir nytt femte ledd.

§ 3 første ledd skal lyde:

Det oppnevnes konfliktrådsmedglere for hver kommune. Meglerne oppnevnes av en representant utpekt av kommunestyret/kommunestyrene, en representant fra politiet og *konfliktrådslederen*. Oppnevningen gjelder for en periode på 4 år.

§ 4 skal lyde:

Vervet som megler i konfliktrådet er frivillig. Personer som har fylt 18 år kan oppnevnes.

Kravet til vederheftighet, valgbarhet og vandel etter § 2 fjerde ledd gjelder tilsvarende for konfliktrådsmedglere.

§ 10 skal lyde:

Med mindre annet er fastsatt i eller i medhold av lov, plikter medglere og andre som utfører tjeneste eller arbeid for konfliktrådet, å bevare taushet om det de i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens personlige forhold eller andre forhold som nevnt i forvaltningsloven § 13 første ledd. Som personlig forhold regnes også partenes navn, fødested, fødselsdato, personnummer,

statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bopel og arbeidssted. *For øvrig gjelder forvaltningsloven §§ 13 til 13 e.* Brudd på taushetsplikten straffes etter straffeloven § 121.

Retten kan ikke ta i mot forklaringer som et vitne ikke kan gi uten å krenke taushetsplikten etter første ledd med mindre retten etter en avveining av hensynet til taushetsplikten og hensynet til sakens opplysning ved kjennelse bestemmer at vitnet likevel skal avgi forklaring. Med mindre begge parter samtykker, kan vitnet ikke forklare seg om hva partene har erkjent eller tilbudt under meglingen.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
